

Album 4. Från Sundvik till Bertrandsborg

Här sitter hon på sin förstukvist på torpet Björkbacken. År 1917 och 73 år. De övriga känner jag ej.

Bertil var äldst av 10 syskon som alla hade namn som började på B. Bertil, Berta, Birger, Beda, Bertrand, Börje, Britta, Blanch, Bernt och Barbro. Det föddes en Barbro före Bernt som dog efter tio dagar.

Hans bror Birger "Bigge" var den av bröderna närmast efter honom och den som under ungdomsåren stod honom närmast. Det var Birger som förde samman honom med Greta.

"Bigge" med hundvalp vid Bertrandsborg 1917

Bland Bertils övriga ungdomsvänner var Ivar Andersson den främste. Här med sin familj. Sonen Bertil blev Örebro gymnast. Honom träffade jag då pappa tog mig med till kungliga

tennishallen där de hade uppvisning. Jag minns hur han fick hälsa på kungen, Gustaf V.

Till höger, Ivars bild av Bertil och Greta vid Saltskogfjärden.

1924

Promenad på nya Stockholmsgatan i Södertälje 1924. Samma sällskap som nedan, Bertil i svart hatt. Foto Birger

Promenad på nya Stockholmsg. Södertälje

Maren

Hos Karin & Ivar Stinsbostället Saltskog. 17 aug 1924

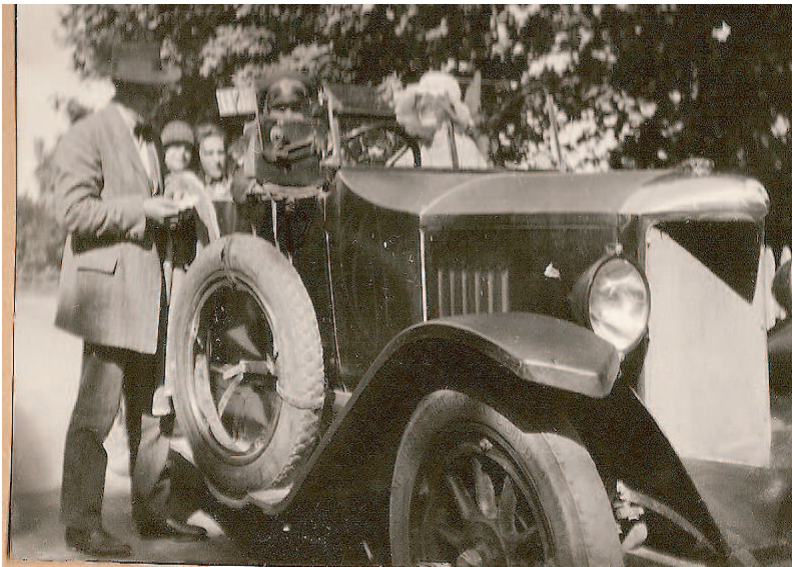

Birger med sin Greta och Bertil med sin Greta hos Karin och Ivar i Stinsbostället Saltskog.

Foto Ivar.

En sida ur fotoalbummet.

Foto Bertil.

Bertil betalar droskbilen för resan till Ådalen i Södertäljetrakten där de hade bekanta.
Både Stig och Tord var ju födda då, gissa vem som tog hand om dom — Faster Matilda!

En betydelsefull verksamhet för Bertil och Greta under de här småbarnsåren var ABF i Hässelby och studiecirkelklubben Minerva, där även Atena ingick vars märke Bertil ritade. Det var en vid verksamhet med fester, studiebesök, och utflykter.

Observera den praktiska damdisken i mitten.

Men Sundvik var inte bortglömt.
Här en bild från Midsommardagen 1918.
Personer f.v. Greta, Ivar Källström Lisa,
Albin Ekstrand och Ella, Bertil och under
bordet Donna.

Här vigdes vi i gröna rummet, den 31 juli 1921,
skrev Greta i albummet.
Barbro lade till att det var efter 6 års bekantskap...

...Men i sista minuten, för tre dagar senare föddes Stig den 3 augusti 1921

Här är Stig på dagen ett år.

Men tydligen var de ofta på Sundvik
som Greta kallar för vårt sommarparadis.
Fast man bodde ju i Bertrandsborg, bara
en 25 minuters promenad bort.
Men Sundvik låg ju vid vattnet!
Stig var ju Johns första barnbarn och man
kan undra hur hans känsla var för det. Det
finns inga bilder där han har kontakt med
sina barnbarn. Han kanske hade nog med
båten, som hördes över hela Hässelby.

VIGSELBEVIS

Adolf Bertil Emanuel Petersson
och

Greta Alice Eugenia Eriksson

för vilka lysning till
äktenskap avkunnats i

Engelbrekts försam-
ling *Stockholm*

län under n:r *117* år 19*21*
hava härstädes denna
dag av undertecknad
blivit enligt svenska
kyrkans ordning i äk-
tenskap sammanvigda

Södra församling

d. *31*/7 19*21*

Piet Genabli

kommunikatör.

1 Joh. 4:7.

KÄRLEKEN ÄR AV GUD

Bertrandsborg omkring 1908

Omkring 100 år senare i oktober 2007

Hit flyttade Bertil och Greta in på övervåningen där de hyrde av Bertils föräldrar som bodde under.

Här sitter Faster Matilda och mal kaffet till Tords dopkalas i september 1923. Tord föddes i Bertrandsborg med sån fart att han slog fötterna i sängaveln sa Bertil.

Samma veranda 2007 Familjen Lundin som just flyttat in, håller på att renovera och återskapa lite av det som var.

Första bilden på Tord 17 dagar gammal. Någon bild från dopkalaset har jag inte sett. Men väl många andra bilder då det är fest i Bertrandsborg.

Lite om Hässelby.

Historien börjar med Lövsta soptipp, dit järnvägen drogs 1889. Av sopor blev kompost och Trädgårdsmästerier växte upp. Det bröts sten vid kyrkhamn som fick skola 1903.

Greve Trolle-Bonde började sälja tomter 1900 och A.B. Häseleby - Egendom bildades. Med järnvägen kom spekulanter från Stockholm. 1914 blev det municipalsamhälle och 1926 köping. 1949 inkorporerades det med Stockholm som förbjöd fjäderfä och Birger fick som alla andra, nacka sina kalkoner.

För alla barn av Bertrandsborg, dit jag även räknar mig själv, även om jag inte är född där, så tillbringade jag många sommar där, är Bertrandsborg förknippat med fester. Det blev ju mycket folk med tiden och man hade knytis, maskis och kräftsexor, plus alla födelsedagar.

Här en bild från 1916 där jag tror att de mörkhyade till vänster är hyresgäster på övervåningen. Bertil syns överst till höger, hans far nedanför och mor med lilla faster Barbro och Bertrand med sjömanskrage, som huset döptes efter, för att pappa Adolf tyckte att Bertrand var den lugnaste.

Dagen efter kräftsexan aug. 1922, står det i albumet.

Man kan undra om alla legat kvar, men dom ser frächa ut för att vara "dan efter".

Lilla Barbro med rosett, Otilia står bakom, Birger med sin Greta i mitten och Blanche med armarna i kors och Britta i kapp. Men längst av alla är Adolf till höger.

Nyårsafton 1922.

Jag tror att den min farfar Adolf skålar med, är hans kompanjon och arbetskamrat Stolt. Bertil står till vänster med syster Britta vid sidan och sin Greta på andra sidan. Farmor Otilia nederst till vänster och i mitten Gretas bror Nisse. Och över allt ihopa skymtar porträttet av Otilias mor Helena, som fortfarande levde i Björkbacken i Södertälje.

Jag minns ännu mitt första framträdande för släkten. Jag var fyra

år och utklädd till tomte i en kostym av kräppapper som pappa Bertil gjort. Jag blev upplyft på ett bord och deklamerade Tomten av Viktor Rydberg. Där var lätt att göra succé, jag blev blöt av pussar.

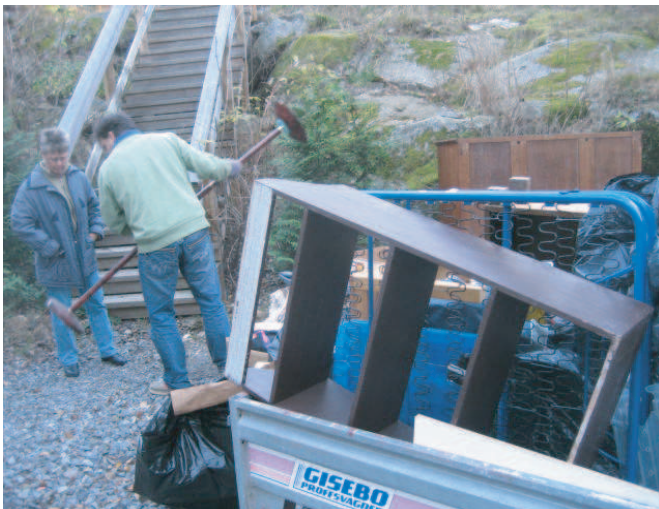

Det var en svår bild att få fram.
Men man ser några av personerna.
Den är tagen vid Bertrandsborg,
den 20 aug.1918 och det är
Tilly och Adolfs silverbröllop.

Skämtsamt kallat det 30 åriga kriget.
Ottilia kallades för Tilly och Adolf hette
ju Adolf. Det gjorde även fältherrarna
under det 30 åriga kriget, Gustaf II Adolf
och den tyske fältherren Tilly.

Min farfar Adolf syns tydligt och Bertil
högst upp, Greta till vänster och Birger
till höger om sig. Tilly syns med lilla Barbro
och Bernt nedanför Adolf. Kvinnan i brun
kjol och blombukett skulle kunna vara Tillys
mor Helena Almqvist, men ser betydligt
yngre ut än de 74 år hon borde vara då.

Historien om bokhyllan och kajan.

En kylig dag i november 2007 var Anita och jag hos Dan och plockade svamp. Dan höll på att köra gamla grejer till tippen. Därbland låg en bokhylla som hade en text på baksidan.

Det var pappa Bertil som skrivit och det stod att den var ett av hans bror Birgers första snickerier, från 1920 för att förvara fotoarbeten i. (Det förklarar varför vissa bilder är hobbyframkallningar).

När han och Greta gifte sig blev det deras första bokhylla.

Hans syster hittade en kajunge med brutet ben, som han spjälade och den fick bo i en syborg på översta hyllan. När benet var läkt stannade kajan kvar, alla tyckte om den, kanske särskilt min farfar, de blev goda vänner.

Jag minns historier som berättats om kajan, den hade sin stund på jorden före mig. Faster Berta hade lagt sitt silverarmband på stenbordet, då var kajan framme och snodde det, flög upp och satte sig på hänggränsen och dinglede med det i näbben. Någon hämtade ett metspö och försökte få kajan att släppa, men "slurp" så svalde den armbandet. Men den hade det bara i krävan och varje gång metspöt kom nära slurpade den i sig det igen. Då de tröttnat, slutade den att retas och släppte ned armbandet på grusgången.

När mamma Greta gick till affären, då skulle kajan alltid med och flaxa runt henne och sätta sig på huvudet. Hon stängde in den, men oftast kom den ut och tjattrade och flaxade runt henne vid affären.

Mamma skämdes förskräckligt när folk pekade och stirrade på henne och kajan.

Ja, tänk vad en gammal bokhylla kan minnas strax innan den sista resan!

En varm sommardag 1916 med fönstren på vid gavel. Ett par bjuds på kaffe bland syrenerna av Tilly och Adolf till höger medan Birger och Beda står bakom. Vem kvinnan till vänster är vet jag ej men Bernt står framför Tilly.

Sommar året efter med kaffe i det gröna. Om det är riktigt kaffe är osäkert. Det var nödår, kriget var på sitt tredje år. Längst till vänster sitter Tillys mor Helena Almqvist, sedan Tilly, stående Britta och Beda och sittande på marken Blanche, Bernt och Barbro. Han som håller ut en butelj är okänd men Birger har fått något i kaffepannlocket som han dricker ur.

Konstnären i arbete 1917

Bertils konstnärsvrå i Bertrandsborg. Man ser även en del skulpturarbeten. Längst upp hänger fotografier på SS Bur som han gick till sjöss på. Hon torpederades vid denna tid under det första världskriget.

Här har tre konstnärsbröder utställning på väggen till Bertrandsborg år 1923.

Det är Bertrand till vänster, Bertil i mitten och Birger till höger. Jag tror att detta är en del av utställningen. Bertils del, för det är hans verk som syns på väggen.

Många av dessa målningar hänger numer på väggarna i hans barns och barnbarns hem. Över huvudet på Birger finns en bild av deras mormor, Helena Almqvist som även syns på fler bilder i albumet. Den tavlan har jag aldrig sett och vet inte var den finns.

Stig och Tord på vägen
utanför Bertrandsborg i
novembersnö 1925

Jag trodde att det också var de två,
men det är en lekkamrat till Stig som
heter Gunnar S. Damen är moster Lisa.
Bilderna tagen i vägkorset med Bertrands-
borg i bakgrunden. Häcken som gick runt
trädgården ser nedklippt ut. Vägskyltarna
var inte så stora i början.

Sista bilden på Birger?

Birger var mycket skämtsam och här
ser han ut att ligga risit till. Bilden är
troligen tagen på Mälaren vid rännen
mellan Hässelby och Svartsjölandet.
Det gick mycket båttrafik där in till
Stockholm. Rännan frös snart till
igen med många isflak som stod på
högkant. Det är säkert han själv som
framkallat och kopierat bilden.

Den här bilden är tagen den 2 sept-
ember 1924. Tord och Stig med farbror
Bernt och faster Barbro som är barn-
vakter. I bakgrunden vedbod och
U.D. Ute dasset.

Greta och Bertil

I september 1922 var släkten på Bertils mormor Helena Almqvists begravning. Det blev många begravningsgäster. Här ett försök att visa det i bilden över, som är tagen utanför stugan. Men Björkbacken, hennes lilla stuga, blev tom.

Ibland tränger döden sig på men livet går vidare ändå.

Bertil konstruerade många roliga leksaker. Här ett smakprov på fortskaffningsmedel för både sommar och vinter. På väg till Sundvik står det under bilden ovan. OBS! Bromsen, snöret Bertil håller i.

← Medarna är avlagda skridskor.

Atig och Gunner p. åker glöda

Så var alla framme hos morfar och Emma på Sundvik en solig söndag i slutet av augusti 1926. Stig och Tord hade ju kört bil dit, som syn på sid.10. Dom står längst fram. Stig i sjömanskrage bredvid Emma. Tord vänder sig om och pratar med faster Augusta och bredvid står kusin Gunnel, Wivans dotter. Där bakom syns Greta i rutig klänning och på andra sidan sitter Lisa med en hund i knät. På var sin sida om Emma skymtar morfar John och Bertil. Wivan syns bredvid sin far och alla fastrarna, de tre från Uppsala och faster Matilda fick träffas och glädjas åt den unga generationen.

Ett par som även var med redan på vägen från Bertrandsborg det var mamma Gretas barndomskamrat Ingrid Björk och hennes man. Det är Ingrid eller Inga, som hon kallades, som tagit de här förträffliga bilderna.

Istället för kaffe fick kusinerna var sin glasspinne, vilken avnjöts i trädgården, där dalierna nu, som alla somrar prunkade.

Så var det dax att känna om badvattnet blivit varmt. Stig och Tord på väg till vattnet vid sidan av bryggan. Där skymtar också en liten stuga, vilken jag aldrig tidigare sett på någon bild från Sundvik.

Skall Stig doppa sig?

Så blev det åter "fest i Kapernaum" Beda och Ragnars bröllop annandag påsk 1926. Det är de som sitter i mitten, snett över Beda står Tilly och Adolf, snett över dom står Berta. Hennes son Rinaldo står på knä längst fram. Han var min äldsta kusin, styv folkdansare i danslaget Skäran. På ena sidan om honom är Barbro, Bernt och bakom honom, Blanche. På andra sidan ler Britta kärleksfullt mot sin första man Nils. Ovanför dem står Bertil och Greta och längst upp vid porträttet slickar sig Birger om munnen vid sidan av sin Greta. Från porträttet blickar Helena Almqvist ned över sina barn, barnbarn och barnbarns barn.

I mars 1926 fyllde Farfar Adolf 60 år och porträtterades i sin korgstol. I våningen över, porträtterade Birger Greta och Bertil i deras korgstol. Bilderna är ihopsatta i albumet.

Är man 10 syskon blir det ofta födelsedagsfest. Här är två. Det är Bertil som fyller 30 år 20 nov. 1923. Han står längst bak vid dörren. Det kan ju verka konstigt men det var han som tog bilden med självutlösare. Hur jag vet det? Jo det finns en bild till där han är suddig, han hann inte in innan slutaren stod öppen.

Faster sitter nedanför Birger och Bernt i tröja står mellan Barbro och Greta. Överst på väggen sitter Bertils bild av sin mormor Helena Almqvist.

Den 10 nov. 1931 fyllde Bertrand 30 år och Bernt framför dragspelet har nu mittbena, kostym och slips. Han var den tjugigaste av bröderna och blev ofta kallad en riktig Dandy. Tillys bror Tyko 2a från höger i översta raden. Bertrand snett nedanför Tilly i vitt och till vänster om henne skrattar Berta kramande sin Hugo Becker som var en framstående fotbollsspelare. Han fick sitt knä söndersparkat mot Polen och slutade i landslaget och med fotboll.

Barbro

“Brödernas syster” har kommit.

Stolt visas hon upp på den första bilden 28 juni 1928. Hon är redan sex månader gammal. Så detta är i alla fall ingen födelsedagsbild.

“Brödernas kvinna” var en film Bertil var arkitekt för 1943 tror jag. Därav travesteringen.

Två bilder från modet den tiden 1928. Den övre är moster Lisa med kamrater från postkontoret Stockholm 16 där hon arbetade som kassörska. Lägga märke till tidens hattmode och skorna med slej. Lisa i mitten med huvudet lite på sned som oftast då hon blev fotograferad. Den undre bilden är från det postkontoret, här står Lisa vid disken mitt emot postmästare Zorn.

Det finns ett par bilder från somrarna på Tranvik där en liten pojke som heter Martin är med. Det här är en detalj från hönsgummans stuga där ungdomarna står på stegen ända upp på taket. Här sitter Martin på stenen bredvid faster. Mamma Greta berättade aldrig vem han var, bara att det var synd om honom. Jo, han bodde nog även hos dem i Sturebadet, för hon nämnde att Hildur skrämde honom för "vattenlednings gubben" som bubblade hotfullt långt ned i avloppet. Han skulle komma upp och ta honom om han rörde vattenkranen. 1903 är det inte många hus i Stockholm som har rinnande vatten, men i Sturebadet fanns det. Var han kanske från släkten i Småland, kanske en s.k. oäkting som hölls hemlig. Många i släkten hade emigrerat till U.S.A. Tog han sig också dit och förenade sig med de sina där, då han blivit äldre? Den högra bilden är från Sundvik 1922 då plötsligt deras kusin Martin kommit på besök från U.S.A. Det är Ella och Lisa som vid flaggstången står i hans famn. Det finns ingen mer bild, men åldern kan stämma.

Var det kanske han eller hans barn som skickade livsmedelspaket till oss under kriget?

Men åter ur funderingarna, här är det utflykt med Minerva.

Sittande längst åt höger är den växande familjen Duroj, fast faster i svart med vitt huckle heter ju Eriksson. Tord är längst fram, syster Barbro hos Bertil och Greta med Stig framför. Kul att faster var med, men det kanske hon varit förr, för titta på bilden med damdisken på sid.3, är det inte hon i svart som vikarierar för Greta?

Badbergen den 22 Juni 1930

Uppe på högsta punkten på Mälarvägen i Hässelby, med en vidunderlig utsikt, där berget stupar rakt ned i Mälaren, kom Birger att bygga sina villor. Men redan tidigare var dessa badberg en samlingsplats för folket från Bertrandsborg.

På sommarsöndagarna träffades man i berget med medhavda mackor och kaffe.

Den här soliga söndagen dagen före midsommarafton tog man vägen om Bertrandsborg och fick ett skrovsmål.

Att äta varm mat utomhus var nog ganska ovanligt på den tiden. Här finns lite snickrade utemöbler som kompletterats med stolar inifrån. På 50 talet fanns ett talesätt på landet "Äta ute och skita inne, de ska di, Stockholmarna".

Adressen är Brändövägen 24.

Kusinerna badar i bergen och borta i sundet mot Lambarön ligger Sundvik som nu är sålt.

Tord och Stig på varma stenar.

Tror jag.

De här är de äldsta bilderna jag hittat ifrån badbergen och det ligger fortfarande kvar det åttahundramiljoner år gamla berget 2008.

Man har byggt en strandpromenad i trä uteder hela berget. Nu då man blivit äldre och inte hoppar omkring som en bergsget längre och har fått stegar så att man kan ta sig upp ur vattnet, tycker man att det är bra. Man hittar träbron om man kommer från Riddersviks gård och går till vänster vid vattnet. Man brukar kunna parkera på Blötviksv. Barbro längtar alltid dit, för en tid sedan var vi där med Karin och hennes Ann, då träffade vi kusin Birgitta från Hallstahammar som även hon längtat dit. Barbro blev ingen badkruka även om hon fick växa upp i en kruka. Titta på nästa sida så får du förklaringen.

Nä, någon badkruka har Barbro aldrig varit, ingen av de två Barbroarna på dessa bilder. Barbro i blomkrukan är Jans syster och Barbro med blommorna är Jans och även Barbros faster. Bertils yngsta syster. Hon finns med på flera bilder från Bertrandsborg. De här två bilderna är från slutet av 1920 talet.

I texterna står det ibland "lilla Barbro" och då kan man ju missta sig på vilken Barbro det är. Men här syns tydligt åldersskillnaden på Barbro som får plats i en blomkruka och Barbro som håller i blommorna klädd i den tidens mode.

I släkten kallas hon alltid "lill Barbro".

För familjen Duroj gick livets resa vidare, med tåget från Hässelby och Bertrandsborg, till Sundbyberg och en etta på Fågelsångsgatan 14. (Numer Vattugatan 4.)

På Sundbybergs norra station förevigade Bertil ögonblicket. Var Barbro håller hus syns inte men faster kanske har kutat före med henne och satt på potatisen. Den 9 juni 1930.

Avskrift.

Vita Bandet

Organ för föreningen Vita Bandet

Stockholm den 19.....

== Julföner ==

Vita Bandets Julfönering

Kvinnor-Krafter

Vita Bandets Årsbok

Red. och Exp.

Smålandsgatan 42, III

Stockholm.

Rikstel. H. 382. Sthlmsf. 123 08

Expeditionsf. 11-3.

Fröken Greta Eriksson, som något över 4 år varit anställd som biträde å Vita Bandets byrå, har under denna tid alltid varit ytterst punktlig och samvetsgrann i utförandet av det arbete som förelagts henne. Frkn Eriksson är skicklig i maskinskrivning, säker i räkning och kan på egen hand sköta och avsluta böcker.

Då frkn E. är en ytterst samvetsgrann och korrekt kvinna och därtill tyst, stilla och försynt i sitt framträdande, är det mig ett nöje att rekommendera henne till det allra bästa.

Sthlm d. 3 juli 1920.

Emilie Rathou.

Rätt avskrivet intyga:

J. Björck

G. Eriksson.

Lite om tåget "Hässelby stånkan."

Loket är färdigt för avgång från Hässelby station.

Om vagnarna är med syns inte men träbänkarna är säkert kalla.

I bakgrunden syns gångbron över spåren.

Tågresan från Hässelby till Stockholms Central med byte i Spånga tog bara ca: 35 min. Det var nio stationer många som inte finns nu, som Huvudsta, Huvudsta Central, Sundbyberg Norra, Bromsten och Skälby.

Stationen från gångbron med soptåget på väg till Lövsta tippen. Det fick namnet "Silverpilen", då trafiken fick vänta då de silverfärgade tågsättet, långt som Vasa-loppet, skulle passera. Längst bort i bild står utedasset. Foto Harry Grip.

Vid Lövsta låg lokstallarna där loket stod under natten. En gång kom det för långt och for genom väggen och ut ur stallet. Stallväggen reparerades med nytt tegel med påföljd att lokets profil lyste i väggen.

Jag minns det från min barndom och även ungdomstid då man ofta hoppade av cykeln och tittade på den märkliga bilden som förevigats av loket. Vid olyckan skadades ingen. Föraren hoppade av och eldaren som stod kvar på loket klarade sig där.

Birgitta Helena Almqvist född Pettersson.

Bertils mormor.

Hon föddes 1844, ett år som gått till historien då Sverige startade utvecklingen från U-land till I-land.

Kungen, Carl XIV Johan dog det året och det var slut på "sängkammar regementet". Han hade från att varit republikan blivit rojalist och stagnerade utvecklingen. Hans son Oskar I som var betydligt liberalare gav hopp om framåt-skridande för landet.

En resa mellan Stockholm och Göteborg tog tre dagar om man kombinerade ångbåt med hästskjuts. Då såg man nästan bara skog under färden. Lite åkrar och ängar men ingen fabriks-skorsten. Sexton år senare kunde man åka tåg.

I vårt land levde 80 % av befolkningen på jordbruk, medan ute i Europa millioner fattiga lantarbetare drogs mot de växande industristäderna.

Vårt proletariats satt kvar i torp och backstugor och fortfarande hade adel präster borgare och bönder makten över det arbetande folket med bl.a. hjälp av husagan.

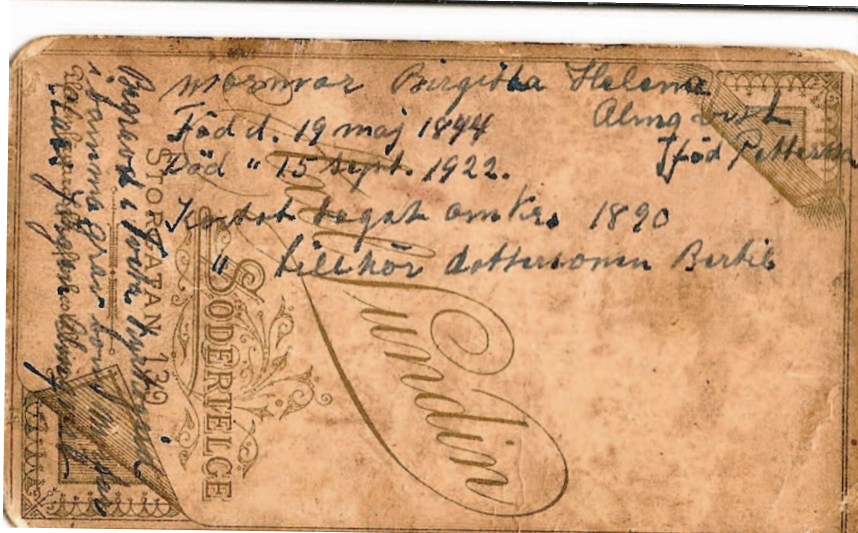
Helena föddes den 19 maj 1844 och dog 15 nov. 1922. Hon var gift med banvakten Klas Georg Almqvist. De fick åtta barn och med dem stod hon ensam sedan Georgs död 1881. Då var hon 37 år.

Maken låg död invid banan en bit från stugan en vinternatt. Det betydde även att hon var hemlös.

Hon arbetade på Saltskog gård (Hur hon hann med det?)

och av ägaren Liljevalchs där fick hon flytta till en torpstuga och från SJ kom ett pensionsbrev på 34 kr. i kvartalet.

136 kr per år lönen för kvinna var ca.700.

Baksidan på samma foto där Bertil skrivit anteckningar.

Det var sju av barnen som nådde mogen ålder och fick barn. Bertil hade ett tjugotal kusiner, varav en är morfar till min skolkamrat, Bertil Idegrans mamma.

Jag har tagit kontakt med honom efter 60 år och han har hört samma "skröna" i den grenen.

Det finns en skröna i släkten att hennes make skulle vara en halvbror till Jonas Love Almqvist. Anita och jag började söka efter hennes make och hittade husförhållslängden från 1890 där hans dödsdag finns med. Vi sökte på Riksarkivet i Arninge i dödboken för att få tag på födelse tid och plats, men där fanns bara utdrag ur boken och hans årtal var inte med. Men halvbrodern till Love hette Gustaf Fridolf, var bl.a. generaldirektör för fångvårdsstyrelsen och levde till 1886. Så en skröna är det nog.

I öfverensstämmelse med stadgandena i Kongl. Maj:ts nådiga reglemente för
Statens jernvägstrafigs enke- och pupill-kassa
utfärdar Direktionen för statens jernvägstrafigs pensionsinrättning detta

PENSIONSBBREF, N° 144,

hvarigenom affidne delegarens i nämnda enke- och pupill-kassa

Baroakten N° 32 Claes Jörgen Almqvists

pensionsberättigade efterlevande, neml.

Inkan Brita Helena Pettersson

Barnet Georg Tycho Valfrid född den 9de November 1867

Klas Agne " " 24de Januari 1870

Amalia Vilhelma Helena " " 28de September 1872

Hjalmar Töre Gottfrid " 9de November 1874

Gustaf Konrad Leopold " 30de September 1876

Karl Albert Emanuel " 15de Juni 1878

Sigrid Beda Leonora " 13de Mars 1880 +

allförsäkras ett, för de efterlevande samfäldt, af Direktionen bestämdt årligt pensions-
belopp af

Enar till Hundra trettioåtta (Kr. 138)

ett, enligt bestämmelserna i § 7 af ofvannämnda reglemente, oförminskadt utgå från och
med *April* månad år 1881 till och med den månad, under hvilken de
efterlevandes pensionsrätt helt och hållet upphör.

Förfallna pensionsbelopp få lyftas i början af Mars, Juni, September och December
månader vid *Godertelje Öre* jernvägsstation.

Hvarje gång pensionsbelopp uttages, skall detta pensionsbref företes till veder-
börlig påteckning om beloppets uttagande, hvarjemte skola aflemnas:

1:o prestbevis, styrkande: för enka, att hon lefver ogift och är i besittning af
medborgerligt förtroende, och för barn, att det är vid lif och, der det fyllt
femton år, icke döms förtroende medborgerligt förtroende;

2:o qvitto å det uttagna pensionsbeloppet — samt

3:o qvitto å det uttagna pensionsbeloppet — samt

Stockholm den 26 April 1881.

L. Simon

Ludvig Sibell

Ch. E. Meijer

J. B. Branting

Korpralens avsked.

Per Adolf Pettersson, min farfar, föddes i Lerbäck i Närke den 2 mars 1866. Antagligen var Bertil någon gång där och hälsade på sin farfar och farmor, men jag minns inte att han talade om det. Men hans bror Bertrand, som levde längst av bröderna, berättade på sin ålders höst att han som barn var där med sin far Adolf. Som vuxen besökte han sin farmor som då vistades på ett ålderdoms hem i Lerbäck. Vad hon hette minns jag inte men min farfars far tror jag att Bertrand namngav som Per Gustafsson.

Vad som framgår av nedan välformulerade dokument var han stamanställd korpral under åren 1885 till 1889 då han begärde avsked. Han var alltså 19 år då han tog värvning och muckade på dagen fyra år senare. Fortsättning på omstående sida.

Öfverste-Majoren
vid

Kongl. Maj: Andra Lif Garde

Gör vederligt. Att alldenstund Korpralen
vid Kongl. Andra Lif Gardets 2. Kompani N° 14
Per Adolf Pettersson, före antagandet i Krigstjenst
benämnd med samma namn, hvilken är född
den 2 Mars 1866 uti Lerbäck socken af
Örebro län och tjänat vid detta Regemente sedan den
24 Augusti 1885 samt förut
iike vid annat regemente, numera uttjent sin
kapitulations-tid och derföre om Afsked anhöllit; Förend
skull warder han härigenom ifrån Regementet och Krigs-
tjensten entledigad, med det vitsord, att han under tjänste-
tiden utmärkt väl sig spickat; och äger han

Korpralens avsked är ju skrivet i folieformat och passar inte in i A4 och är av tidens tand delvis fallet i delar. Men korpralen Per Adolf Pettersson fick det bästa vitsordet vilket han förhoppningsvis hade nytta av framgent.

Per Adolf Pettersson, således att, jemlikt
Författningarne; ingå i annan tjänst eller idka annat löfligt
näringsfång.

Stockholm den 24 Augusti 1889

L. Pettersson

Sekund-Chef.

Adolf Lind

Afskedspass för Korpralen vid Kongl. Andra Lif-Gardets
2. Kompani N° 14 Per Adolf Pettersson.

De olika vitsord, som länkas afskeddatt manskapet
äro: utmärkt väl, väl, och försvarligt.

Två Grundläggare och Bergsprängare i Hässelby.

Aron Wilhelm Stolt

Per Adolf Pettersson

I detta hus bodde Stolt.

I detta hus bodde Pettersson.

Pettersson och Stolt.

Hässelbybon Roland Stolt, sonson till min farfars kompanjon och arbetskamrat, Aron Wilhelm Stolt, har skrivit denna sida om våra farföräldrar. Till detta finns även ett uppslag från den dagsverksbok som Adolf Pettersson förde. Jag har valt en annan sida i boken där även min far finns med. I familjen har vi dagsverksboken, som kanske borde lämnas till Hässelby museum. Där finns nog originalet till denna berättelse.

Två Grundläggare av Hässelby kan man med fog kalla Aron Wilhelm Stolt och Per Adolf Pettersson.

Wilhelm är född 3/6 1874 och dog 10/12 1961.

Per Adolf är född 1866 och dog 1933.

Dessa två Grundläggare och Bergsprängare lade många husgrunder i Hässelby. Enligt en Dagsverksbok som Pettersson fört, där kan man följa deras arbete under tiden från 1912 till 1917.

Dom var inte ensamma, det var tydligen fler anställda, man påträffar namn som Söderlind (Gunnar) K. Johansson, S. Johansson (Sven Johan) Olsson med flera.

Gunnar Söderlind som senare blev Målare i Hässelby, honom ser man att han var med vid arbete hos Artisten Branth. Denna tomt ligger i hörnet av Sjöhallsstigen och Konstnärbacken.

Branth målade många tavlor med vintermotiv.

En sådan tavla hängde i Biografsalen i Hässelby Folkets Hus.

Lönen var då för Stolt och Pettersson 50-öre i timmen, och en del 45-öre Söderlind som då var mycket ung, fick 35-öre.

Andra arbeten var hos Trädgårdsmästaren Viden. Den 18 april till 2 maj 1913 lade man grunden hos Grosshandlare Modin.

30 juni-12 juli Terassmuren hos Lagerholm.

26 juli-8 aug. vid Färgstan.

4 okt-17 okt. Trädgårdsmästaren Gustavsson.

1 nov-14 nov. Vid Sjukhemmet.

1914 26 mars-24 apr. Hos Styrman Vallen.

Så här kan man följa arbetet hos dessa två strävsamma karlar. Dom flesta arbetsdagar var tio timmar långa.

Betalningen för att borra hål för en sprängning, som man då gjorde för hand av två man, en slog och en vände borrh, det var 25-öre hålet.

Vad man kan se i boken, är att under första världskrigets början 1914 så minskade deras arbeten, så man ser att det var bara Pettersson och Stolt som då jobbade

När Pettersson dog 1933 så fortsatte Aron Wilhelm som egen, senare började hans son Bertil Stolt hos fadern.

Jag kan än i dag se en del av dessa kraftiga karlar, på lördagen efter arbetsveckans slut i Farfar och Farmors kök, få sin lön utbetalad, samt ta en smörgås med stekt fläsk som pålägg, och en sup.

Sven Johan var nog den som arbetade längst hos farfar.

Han bodde på Granitvägen och det var ju ett passande namn för en bergsprängare. En sida ur Petterssons bok. Roland Stolt.

Ett uppslag ur den dagsverksbok som Adolf Pettersson förde.

Dagsverkslista N:r 1 för <i>Vär</i>										<i>Markvik</i>									
fr. o. m. d. 13										t. o. m. d. 25 Juli 1907									
N a m n	M	T	O	T	Summa timmar	Öre pr tim.	Aflöning		Förskott	Behållning		M	T	O	T	Summa timmar	Öre pr tim.	Aflöning	
							Kr.	öre		Kr.	öre							Kr.	öre
<i>Stolt</i>	19	10	10	10	9	10	10	10				10	10	10	9	117		58	50
<i>K. Johansson</i>	19	10	10	10	10	9	10	10				10	10	10	9	106		47	70
<i>Pettersson</i>					9	10	10					10	10	10	9	68		34	00
<i>J. Johansson</i>						10						10	10	10	9	49		22	05
<i>Bertil</i>						10						10	10	10	9	49		19	60
																		181	85
N:2 Lörd. 27 juli																			
Lörd. 8 Aug																			
<i>Pettersson</i>	10	10	10	10	10	9	10	10				10	10	10	9	115,5	50	52	75
<i>Stolt</i>	10	10	10	10	10	9	10	10				10	10	10	9	115,5	50	52	75
<i>K. Johansson</i>	9	10	10	10	10	9	10	10				10	10	10	9	104,5	45	47	63
<i>J. Johansson</i>	10	10	10	10	10	9	10	10				10	10	10	9	106,5	45	47	92
<i>Bertil</i>	10	10	10	10	10	9	10	10				10	10	10	9	115,5	40	46	20
																		256	65

Den varma sommaren 1914 då mamma Greta lapade sol och hade roligt tillsammans med sina vänner på Sundvik, stod pappa Bertil i grunderna och slog med storsläggan. Då oron för krig var stor 1914 och SS Bur nått svensk hamn efter resan till Arkhangelsk, mönstrade han av, kom hem och fick jobba med sin far. Han finns med i dagsverksboken från den 13 juni till sista oktober. Då var första världskriget ett faktum och han blev inkallad i flottan. Han var inte ensam om det, för nästan alla som arbetade med Pettersson & Stolt blev inkallade. Efter första november var oftast bara de båda kvar av styrkan på fem, sex man. Man kan utläsa av lönelistan att Bertil som var yngst och nybörjare fick nöja sig med en timlön på 40 öre. Han fick ut, före skatt, 23 kr. för en arbetsvecka på 57,5 timmar. Pettersson och Stolt fick 17 öre mer i timman och fick ihop 28.80 för samma vecka.

Allt var kanske inte bättre förr ?